

5. Пугаченко О.Б. Вимоги процесуального законодавства в частині участі експерта при проведенні судової експертизи з економічних питань. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки*. 2013. Вип. 24. С. 340-348

УДК 338.242

Пугачов В.М.

старший науковий співробітник, ННЦ «Інститут аграрної економіки»

ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА В СИСТЕМІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Реалізація стратегічних цілей державної політики щодо забезпечення входження України у світовий та європейський економічний простір потребує перегляду теоретичних і практичних положень стосовно формування підприємницької моделі зеленої економіки. Адже для виживання і розвитку бізнесу в сучасних умовах необхідним є перехід до зеленої економіки, тобто економічної діяльності щодо виробництва, розподілу та споживання товарів, яка сприяє підвищенню добробуту людей, але не призводить до значних екологічних ризиків чи екологічного дефіциту [1].

Зелена економіка є низьковуглецевою, ресурсоефективною та соціально-інклюзивною. Ця економічна діяльність дозволяє скоротити викиди вуглецю і забруднення, підвищити ефективність використання ресурсів, насамперед енергетичних, унеможливити втрату біорозмаїття. Для переходу до зеленої економіки пропонується широкий спектр інструментів. Дорожньою картою заходів, які перетворюють Європейський Союз та його бізнес на ефективну, стійку та конкурентоспроможну економіку є Європейський Зелений Курс (European Green Deal). Його ключовими напрямками є чиста енергія, кліматична дія, будівництво та реновація, стійка промисловість, стійка мобільність, зменшення забруднення довкілля, біорозмаїття, стійка аграрна політика. Для суб'єктів господарювання країн-членів Європейського Союзу зелена економіка є важливим елементом щодо забезпечення енергобезпеки та самозабезпечення ресурсами.

Формування бізнес моделі зеленої економіки є глобальним процесом, який включає питання міжнародної торгівлі та забезпечення міжнародних ланцюгів поставок товарів. Завдяки зниженню негативного впливу на навколишнє середовище та можливості

ефективнішого використання наявних ресурсів зелена економіка розглядається в ЄС як ефективний інструмент вирішення екологічних проблем. Положення щодо досягнення екологічних цілей Європейського Зеленого Курсу закріплені у рамках реформи Спільної аграрної політики ЄС (CAP) та стратегій ЄС про біорозмаїття [2]. Всі ці норми мають бути враховані вітчизняними суб'єктами підприємництва в рамках євроінтеграційних намірів України.

Зелена економіка слугує інструментом євроінтеграції нашої держави. Акцентування уваги аграрної політики ЄС на харчовій безпеці та зниженні впливу сільського господарства на навколишнє середовище різко вплине на посилення вимог держав-членів ЄС до українських експортерів агрохарчової продукції. Законодавчі органи Європейського Союзу активно працюють над розробкою нормативних актів і рекомендацій щодо зеленої економіки. Далі ці рекомендації реалізуються бізнесом і органами влади кожною державою-членом ЄС. Дослідники виділяють наступні соціально-економічні індикатори ефективності зеленої економіки: випуск продукції сільського господарства, лісівництва та рибальства; чисельність зайнятих у галузях циркулярної економіки та валова додана вартість, а також виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів; текстилю на зеленій основі; деревини та виробів з неї; паперу; хімікатів на біологічній основі; фармацевтичних препаратів на біологічній основі; біопластику; рідкого біопалива та біоелектрики [3].

Оновлена стратегія Європейського Союзу «A sustainable Bioeconomy for Europe: Strengthening the connection between economy, society and the environment» чітко визначає завдання стосовно екологічних аспектів зеленої економіки [4]. Ключові пріоритети стратегії повністю відповідають цілям та завданням України у співпраці з ЄС. Їх реалізація дозволяє забезпечити економіку окремих країн зеленою енергією за рахунок підвищення збирання біомаси та її утилізації, а також зниження енергоспоживання [5]. За оцінками, використання біотехнологій виступає ключовим компонентом системи відновлюваної енергетики. При цьому на її частку за планом 2030 р. має припадати 32% генерації всієї європейської енергії [6].

Агропродовольчий сектор України все активніше долучається до процесів зовнішньої торгівлі та міжнародної економічної інтеграції, посилюється його роль на світових товарних ринках. Економічний розвиток агропродовольчого сектору в контексті міжнародної економічної інтеграції стимулює структурну перебудову галузі та формування сучасної аграрної політики відповідно до

міжнародних вимог. Зважаючи на цілі Європейського Зеленого Курсу слід розпочати переорієнтацію вітчизняного сільського господарства на екологічне (органічне) виробництво та розвиток розумного землеробства, зробити акцент на розумному веденні сільського господарства, започаткувати співпрацю з ЄС за цим напрямком та залучити українські ІТ-компанії до розроблення і надання відповідних ІТ-платформ фермерським господарствам ЄС.

Сучасна модель агропродовольчого сектору вітчизняної економіки потребує коригування, насамперед, для збереження природного потенціалу України, позиціонування країни у світі як надійного і потужного постачальника широкого асортименту високоякісних агрохарчових товарів згідно вимог Європейського Зеленого Курсу. Досягнення цього передбачає першочергову необхідність трансформації продовольчих систем, розвитку транспортно-логістичної інфраструктури, формування в державі ефективного інституційного середовища, активізації зовнішньоторговельного співробітництва. Реалізуючи зазначене, Україна досягне відповідності сільськогосподарської продукції і харчових товарів вимогам ЄС щодо екологічності, безпечності тощо [7]. У результаті, український традиційний експорт залучатиметься у попиті на ринку ЄС.

Роль зеленої економіки у світі зростатиме. Вона сприятиме досягненню соціальних, екологічних й економічних цілей за допомогою створення нових продуктів і технологій з високою доданою вартістю. Також вона сприятиме підвищенню конкуренції на ринках агропродовольчих товарів, генерації енергії та видобутку сировини, а також збільшення різноманітності видів економічної активності. Розвиток зеленої економіки неодмінно потребує нових технологій і новітніх управлінських рішень, розробка та впровадження яких має призвести до підвищення ефективності та конкурентоспроможності як окремих суб'єктів підприємництва, так і цілих секторів і галузей економіки.

Формування зеленої економіки та Європейський Зелений Курс створюють як виклики, так і можливості для українського бізнесу щодо розвитку реальної конкурентної зеленої економіки. З огляду на широке коло напрямів, охоплених курсом, він матиме суттєвий вплив на зовнішню торгівлю та економічну співпрацю вітчизняних підприємств з партнерами в державах ЄС.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пугачов М.І. Розвиток зовнішньої торгівлі агропродовольчими товарами. *Економіка АПК*. 2019. № 3. С. 6-13.

2. Сучасні тенденції конкурентоспроможності сільського господарства України на світовому ринку [Патика Н.І., Пугачов М.І., Ходаківська О.В., Штакал М.А.]. Вінниця : ТОВ «Віндрук», 2019. 46 с.

3. Knowledge center for bioeconomy. URL: https://ec.europa.eu/knowledge4policy/bioeconomy_en

4. Bioeconomy: the European way to use our natural resources. Action plan. L.: Publications Office of the European Union, 2018. URL : https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/bioeconomy-european-way-use-our-natural-resources-action-plan-2018_en

5. Kalt G., Baumann M., Lauk C. Transformation scenarios towards a low-carbon bioeconomy in Austria. Energy Strategy Reviews. 2016. Vol. 13–14. P. 125–133.

6. A sustainable bioeconomy for Europe: strengthening the connection between economy, society and the environment. Updated Bioeconomy Strategy. L. : Publications Office of the European Union, 2018. URL : https://knowledge4policy.ec.europa.eu/publication/sustainable-bioeconomy-europe-strengthening-connection-between-economy-society_en

7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_11#Text.

УДК 314.42

Рингач Н.О.

гол. наук. співробітник, Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України

ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ВТРАТ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Сьогодні перед науковцями стоїть нагальне завдання з оцінки втрат внаслідок триваючої збройної агресії Російської Федерації, серед яких людські втрати є найбільш значущими. При оцінюванні слід розподіляти безповоротні (життя та здоров'я) та ті, що можуть бути повернені / відновлені. Щодо перших, необхідно враховувати не лише безпосередні (смерті в результаті ушкоджень внаслідок воєнних дій, що класифікуються за ICD-10 Operations of war, але і опосередковані втрати життя і здоров'я українців, спричинених війною). Серед втрат здоров'я вагомим внеском стає втрата працездатності (тимчасова чи постійна) внаслідок пора-